

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

Jarmo Ylinen

Porini Log Oy

METSÄTEHON IP -SEMINAARI

25.10.2007

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

- **Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:**

1. työvoiman välityksestä
2. työvoiman vuokrauksesta
3. työntekijöiden ammattitaidosta ja odotuksista
4. yleisistä vaatimuksista
5. työn opastamisesta
6. ongelmasta
7. Suomen metsäsektorin kilpailukyvyistä palkanmaksajana
8. Suomen metsäsektorin kilpailukyvyistä Suomen muihin työnantajiin verrattuna - motokuski vastaan hitsari

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

▪ Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:

1. työvoiman välityksestä

- ulkomaisen työvoiman tarve ja erityisesti konekuljettajien välitys on lisääntynyt kolmessa vuodessa Suomessa. Samanaikaisesti työvoiman saatavuus ja Suomen kiinnostavuus metsäsektorilla on heikentynyt
- Miksi on käynyt näin?
 - Jäsenyys EU:ssa on tuonut uusille jäsenmaille vahvan talouskasvun
 - useasta uudesta EU:n jäsenmaasta, mm. Virosta, Latviasta, Liettuaista, Puolasta, Romaniasta ja Bulgariasta on siirtynyt nuori ja koulutettu työvoima vauraampiin EU -maihin sillä seurauksella, että lähtömaissa on ollut työvoimapulaa, palkkataso on noussut jse on taas heikentänyt kiinnostusta ulkomaisista työpaikoista, kuten esimerkiksi Suomen metsäsektorin työpaikoista.

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

▪ Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:

2. työvoiman vuokrauksesta

- Ei oikein toimi vielä Suomessa metsäsektorilla toisin kuin esimerkiksi Venäjällä, Ruotsissa ja Saksassa
- metsäsektorilla on ennakkoluuloja erityisesti työvoiman vuokraajan roolista: hoitaako hän työnantajavelvoitteen, vai onko hän työvoiman "riistäjä", epärehellinen ja epäreilu. Intialaisten rakennusmiesten ja Kiinalaisten kivimiesten julkisuuteen tulleet tapaukset, jolloin palkat eivät ole olleet alan työehtosopimusten mukaisia.
- Pidetään kustannuksiltaan suoraa palkkausta kalliimpana vaihtoehtona, ==> työsuhteen purku Suomessa on jo niin helppoa, ettei tarvita työvoiman vuokrausyrityksiä
- työvoiman vuokraus toimii Suomessa paremmin esimerkiksi rakennus- ja teollisuus sektoreilla, kuin metsäsektorilla

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

- **Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:**

3. työntekijöiden ammattitaidosta ja odotuksista

- metsuria pidetään valitettavasti ammattitaitoisena ainoastaan kotimaassaan. Tämä johtuu metsätöiden erilaisuudesta: ei taida juurikaan löytyä kahta maata, joissa tehtäisiin metsänhoitotyöt, puun mittaukset tai apteeraukset samalla tavalla ja samoilla ohjeilla
 - "eiväthän ne olleet ammattimiehiä, kun eivät olleet nähneetkään ennen raivaussahaa"
 - "eivät ne pärjänneet leimikoissa ja päiväansiot jäivät puoleen suomalaisen ammattimiehen ansioista 70-80 euroa/päivä!"
 - "ainoastaan parhaat tekijät pääsevät päivässä 100 euron ansioihin"
 - "eivät he oikein ymmärtäneet, että palkasta pidätettiin 30%"
 - "jäiväthän ne ansiot paljon siitä, mitä heille luvattiin"

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

▪ Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:

4. yleisistä vaatimuksista

- pitää ainakin jonkun tiimistä osata englantia
- pitäisi osata mieluummin jonkin verran Suomea; "meiä virmass ku ei ees tööjohto ossoo muut ko savvooo"
- raittiita ja rehellisiä
- ajokortti
- pitää pystyä hoitamaan ruokapuoli itse
- työlupien ja asunnon saannissa avustetaan, mutta pitää itse maksaa
- vuokraaja antaa yleensä auton käyttöön korvauksetta, mutta bensakulut maksaa käyttäjä
- töitä aluksi vain kesäksi
- työnäyte tai joku vahvistus osaamisesta

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

▪ Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:

5. työn opastamisesta

- jokaiseen metsänhoitotyöhön tulee antaa riittävästi huolellista työnopastusta - esimerkiksi metsurin opastuksella
- metsäammattilainen oppii nopeasti työn suorittamisen ja on nopeasti kilpailukykyinen työsuorituksissaan
- konekuljettajien vaatimustaso on hyvin vaativa, johtuen tietotekniikan runsaasta käytöstä, suomenkielisistä manuaaleista, ohjelmista, käyttöliittymistä ja työmaan ohjeistuksista
- motokuskilta edellytetään paljon metsänkäsittelyn, laatu- ja ympäristöjärjestelmien ym asioiden osaamista jonka vuoksi työn teettäjän työnjohtoa tarvitaan jatkuvasti paikalla perehdyttämiseen. Tähän ei useasti ole valmiuksia ja työvoiman vuokraajan työnjohto on aina kallista ja vuokratyön teettäjälle hyvin vaikea järjestää

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

- **Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:**

6. ongelmista

- viranomaisasiat ja erityisesti verotuskohtelu (30% lähdevero alle 6 kk työsuhteissa)
- suoraa palkkausta pidetään vuokrausta parempana vaihtoehtona (jää välikäsiä pois, mutta ei ymmärretä työn vuokraajan huomattavasti korkeammat matka-, valvonta- ja palkanmaksukustannukset metsätöissä, joissa kohde vaihtuu tiuhaan)
- kommunikointiongelmat ja epäilyt osaamisesta suurin este konekuljettajien vuokrauksessa ja myös suorassa palkkaamisessa
- väärät odotukset molemmin puolin
- huono viihtyminen vieraassa kulttuurissa
- urakkapalkkaus huono ratkaisu; ulkomaisen tekijän on kokemuksemme mukaan mahdotonta arvioida oikein urakkataksojen hyvyttä - työsuorituksiin ei pystytä kovallakaan yrityksellä == > pettymys ja lopettaminen

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

- **Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:**

7. Suomen metsäsektorin kilpailukyvyistä palkanmaksajana

- Metsuri tienaa Romaniassa noin 50% enemmän kuin keskiverto palkansaaja, eli noin 600 euroa/kk. Kuorma-autonkuljettaja tienaa 750 euroa/kk, kuormatraktorikuski 800 euroa/kk ja keskiverto palkkatyöläinen, eli kauppa-apulainen 400 euroa/kk.
- Realistinen odotus ulkomailla tienattavasta paremmasta palkasta lienee tupla tai tripla nykytasosta ja maailmassa riittää matalapalkkaisia: Intiassa 700 miljoonaa ihmistä tienaa alle 70 centtiä päivässä, Kongossakin noin 50 miljoonaa. Kaikkien asumis- ja matkakulujen korvaaminen ja palkan kymmenkertaistaminen olisi kannattavaa taloudellisessa mielessä työn teettäjälle suurilla metsätyömailla, mutta... Suomessa ei riitä, että työntekijä ja työn teettäjä pääsevät sopimukseen työehdoista; lisäksi: "kun ne eivät ymmärrä savvoo, ossooko nuo mitttää ja pärjänneekö ne talvella..."

TYÖVOIMAVUOKRAUKSEN MAHDOLLISUUDET

- Porini Log Oy:n kokemuksia ja näkemyksiä:

8. Suomen metsäsektorin kilpailukyvyistä Suomen muihin työntantajiin verrattuna - motokuski vastaan hitsari

HITSARI VS. MOTOKUSKIT A & B					
			Hitsari	Motokuski A	Motokuski B
		tuntia/4 vko	ansiot 4 viikossa		
Tunnit		190	2660	2280	1900
Vrk ylityö	50%	22	154	132	0
Vrk ylityö	100%	8	112	96	0
2xlauantai	50%	0	0	0	0
viikkoilyö	100%	0	0	0	0
sunnuntailisä	100%	0	0	0	0
viikkolepokorvaus	100%	0	0	0	0
iltavuorolisä		37	74	74	0
Yht. €			3000	2582	1900
Huom! Kaikkien kuskien oletetaan tehneen saman tuntimäärän 4 viikon jaksona					
	*Ainoastaan isoimmat urakointiyrietykset maksavat varmuudella ylitöistä. Heikosti menestyvät yritykset sallivat kuskien tehdä palkatta ylitöitä "työpaikan säilymisen vuoksi" tuntipalkka vain 10 €/t				

ESIMERKKI JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ (1/2)

Olen tuloksetta tarjonnut kokemusta omaavia motokuskeja vuokralle noin 30:lle urakoitsijalle Suomessa tänä vuonna hintaan 15 €/t sekä kuormatraktorikuskeja hintaan 14 €/t edellyttäen työn teettäjältä apua asunnon ja lupien saannissa sekä työnantajan järjestämää kuljetusta työkohteeseen.

Johtopäätös: työvoiman vuokraus tai välitys ei kannata Suomessa metsätöissä

ESIMERKKI JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ (2/2)

Noin puolet koneurakoitsijoista on pitänyt keskusteluissamme tarjoustani liian kalliina. Vertailun vuoksi: vuokraan hitsaria pääkaupunkiseudulla tuplavuokralla metsäsektorille tarjoamiini, ja työn teettäjä pitää silti tasoa hyväksyttävänä. Työnjohto ja opastus on työn teittäjän vastuulla.

Johtopäätös ratkaisuksi lisääntyvään työvoimapulaan metsäsektorilla :

- pois pelkästä urakkatyöstä kiinteään tuntiveloitukseen plus bonus piiskarahana - tulotaso nykyisellään riittämätön
- työvoiman suora palkkaus; haku työvoiman välityksen kautta "halpatyövoiman" kohdemaista (Ukraina, Balkanin, Romania, Puola) ja nk. success feen ja kustannusten korvausten perusteella

LOPUKSI: KIITOS